

ผลที่ได้จากการวิจัย

ประการแรก สำหรับแนวความคิดหรือทฤษฎีในการลงโทษนั้น ได้มีนักคิดและนักนิติศาสตร์หลายท่านเสนอไว้เพื่อแก้ไขอาชญากรรมหรือการกระทำความผิด ซึ่งแนวความคิดหรือทฤษฎีเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution)
2. เพื่อการข่มขู่ (Deterrence)
3. เพื่อป้องกันและปรับปรุงแก้ไข (Reformation)

สำหรับวัตถุประสงค์ที่กล่าวมา ปรากฏจากการวิจัยบุคคลส่วนมากถึงร้อยละ 83.0 มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เหมาะสมที่สุด คือการลงโทษ เพื่อป้องกันและปรับปรุงแก้ไข ส่วนวัตถุประสงค์เพื่อข่มขู่ความเสียหาย¹ และวัตถุประสงค์เพื่อตัดออกจากหมู่คณะหรือสังคม² ซึ่งนักนิติศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ในการลงโทษนั้น มีผู้ให้ความเห็นด้วยเป็นส่วนน้อย

ประการที่สอง อันเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอัตราโทษกับการกระทำความผิดนั้น ผลจากการวิจัยปรากฏว่านักทฤษฎีได้พยายามสร้างอัตราโทษเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาการกระทำความผิดให้ลดน้อยลง โดยหาความเหมาะสมในการลงโทษด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น ความประพฤติของผู้กระทำความผิด เจตนา ความร้ายแรงของการกระทำความผิด ฯลฯ เป็นต้น แต่ขอเท็จจริงจากข้อมูลของการกระทำความผิดที่ได้มา กลับปรากฏว่า การแก้ไขอัตราโทษให้เพิ่มสูงขึ้นนั้นมิได้ทำให้การกระทำความผิดลดลงอย่างถาวรและได้ผล ดังนั้นจึงแสดงว่าในทางปฏิบัติอัตราโทษมีความสัมพันธ์กับการ

¹ หยุด แสงอุทัย, นิติศาสตร์และการต่างประเทศ, หน้า 2.

² ประเสริฐ เมฆมณี, หลักทัณฑ์วิทยา, หน้า 66.

กระทำความผิดน้อย

ประการที่สาม จากการเปรียบเทียบอัตราโทษกับการกระทำความผิดในต่างประเทศ มีผลเช่นเดียวกับประเทศไทย คือ ปัญหาอาชญากรรมมิได้ขึ้นอยู่กับอัตราโทษเป็นสำคัญ เพราะในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา และประเทศในทวีปยุโรป ความสัมพันธ์ของการกระทำความผิดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก ส่วนอัตราโทษก็ไม่รุนแรงเหมือนประเทศไทย ซ้ำยังมีมาตรการตัดสินและการกำหนดอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดอย่างพิถีพิถันอีกด้วย

ประการที่สี่ ในด้านความเห็นของบุคคลต่างอาชีพ จากการวิจัยด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ปรากฏว่าบุคคลส่วนมากยังเชื่อว่าอัตราโทษที่เพิ่มสูงขึ้นจะทำให้การกระทำความผิดลดลงได้อย่างถาวร โดยมีจำนวนร้อยละ 46.2 นอกจากนี้ยังเห็นว่าความรวดเร็วในการจับกุมของตำรวจ และระบบการปกครองที่มีความเด็ดขาด เช่น เผด็จการ จะสามารถแก้ไขปัญหากการกระทำความผิดได้ผลที่สุด

ผลของการวิจัยที่ได้ กับแนวเหตุผลทฤษฎีที่สำคัญหรือสมมติฐาน

1. ความเชื่อของผู้วิจัยที่ว่าทฤษฎีการลงโทษมีพื้นฐานจากลักษณะของการกระทำความผิดนั้น ปรากฏผลจากการวิจัยข้อสมมติฐานนี้เป็นจริง เพราะการกำหนดอัตราโทษทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทยล้วนแต่พิจารณาถึงลักษณะของการกระทำความผิดทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยที่แยกลักษณะของการกระทำความผิดไว้เป็นประเภทหรือลักษณะ เช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ฯลฯ เป็นต้น

2. สมมติฐานที่ว่า อัตราโทษที่กำหนดไม่มีอิทธิพลโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อการกระทำความผิด เพราะนอกจากอัตราโทษแล้ว อาจมีปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการกระทำความผิดด้วย ซึ่งผลของการวิจัยก็เป็นเช่นนั้น เพราะจากสถิติของการกระทำความผิด

ไม่สัมพันธ์กับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราโทษนัก กล่าวคือ การแก้ไขเพิ่มอัตราโทษในประมวลกฎหมายอาญาทั้ง 6 ครั้งที่ผ่านมา ไม่ได้ทำให้การกระทำความผิดลดลงอย่างถาวร ทั้งนี้เพราะมีปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาความยากจน การว่างงาน ปัจจัยอื่นเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม และปัจจัยทางสังคม ที่มีผลต่อการกระทำความผิดมากกว่าอัตราโทษโดยตรง

3. จากการคาดการณ์ของผู้วิจัย เชื่อว่าความเห็นของบุคคลส่วนใหญ่ที่ได้จากแบบสอบถามเห็นว่า การเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้น จะทำให้การกระทำความผิดลดลงได้ ข้อสมมติฐานนี้เป็นความจริง เพราะจากการวิจัยพบว่ามีบุคคลถึงร้อยละ 46.2 เชื่อว่าการเพิ่มอัตราโทษจะทำให้การกระทำความผิดลดลงได้ในระยะยาวหรือถาวร และความเห็นอีกร้อยละ 43.1 เชื่อว่าการเพิ่มอัตราโทษจะทำให้การกระทำความผิดลดลงชั่วคราวแล้วจะเริ่มเพิ่มสูงขึ้นอีก ส่วนที่เชื่อว่าการเพิ่มอัตราโทษไม่ทำให้การกระทำความผิดลดลงนั้นมีเพียงร้อยละ 10.7 นอกจากนี้บุคคลส่วนมากยังเชื่อว่าการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดควรเพิ่มอัตราโทษให้หนักขึ้น มีความเห็นร้อยละ 42.4 แต่ที่เห็นว่าควรลดอัตราโทษมีเพียงร้อยละ 1.6 ซึ่งความเป็นจริงที่ได้จากการวิจัยโดยเปรียบเทียบกับสถิติของการกระทำความผิดนั้น ไม่ตรงกับความเห็นส่วนใหญ่ เพราะการเพิ่มอัตราโทษให้สูงขึ้นจากที่เคยแก้ไขประมวลกฎหมายอาญามาแล้ว มิได้ทำให้การกระทำความผิดลดลงอย่างถาวร ดังนั้นอัตราโทษจึงมิใช่ปัจจัยเดียวที่จะทำให้การกระทำความผิดลดลงได้

ปัญหาที่ได้จากการวิจัย

1. การแก้ไขอัตราโทษมีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดน้อย เพราะอัตราโทษที่กำหนดขึ้นนั้นต้องมีสภาพบังคับได้จริง จึงจะทำให้อัตราโทษมีผลถึงการกระทำความผิดได้ แต่ในปัจจุบันประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมยังไม่ดีพอ เป็นเหตุให้สภาพบังคับของกฎหมายไม่ได้ผลเท่าที่ควร เมื่อการบังคับใช้กฎหมายไม่เป็นผล อัตราโทษที่กำหนดย่อมเป็นเพียงตัวอักษรที่เขียนไว้ว่าอะไรคือความผิดมากกว่าที่จะทำให้เกิดความเกรงกลัว ดังนั้นแม้แก้ไขอัตราโทษให้สูงขึ้นเพียงใด หากการบังคับใช้

กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพแล้ว อัตรานโยบายนั้นก็ไม่อาจทำให้การกระทำความผิดลดลงได้

2. กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยขาดการประสานงานที่ดีทำให้ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติงานของตนโดยไม่มีการเชื่อมโยงกัน จึงเกิดความผิดพลาด มีการขัดความรับผิดชอบ และความเสียหายอื่น ๆ

3. มาตรการของกระบวนการยุติธรรมยังขาดความรวดเร็ว ทำให้การลงโทษผู้กระทำความผิดล่าช้า ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อการข่มขู่และป้องกัน การกระทำความผิด โดยเฉพาะชาวการลงโทษประหารชีวิตจากหน่วยงานราชทัณฑ์ ไม่เป็นที่ปรากฏทั้งที่มีการประหารนักโทษแต่ละปีมีจำนวนไม่น้อย ด้วยเหตุนี้จึงมักถูก ท้วงติงจากกลุ่มหนังสือพิมพ์เสมอมา ดังตัวอย่างจากบทความของหนังสือฉบับหนึ่งมี ใจความว่า "เขาวาปีนี่...นักโทษประหารแดน 6 รอคิวที่จะเข้าสู่ตะแลงแกงถึง 70 กว่าคน... ไม่เข้าใจว่าปิดข่าวนั้นทำไม ? มันน่าจะเปิดเผยแพร่...ให้รู้ และ ให้หนังสือพิมพ์ไปทำข่าวอย่างเปิดเผยเสียด้วยซ้ำไป เพราะชาวการลงโทษผู้กระ ทำความผิดในคดีอุกฉกรรจ์นั้น ถ้ามีการเสนอให้สาธารณชนได้รู้เร็วเท่าไร ผลคือต่อ สังคมย่อมจะมี... มากขึ้นเป็นทวีคูณ... ในด้านความเช็ดหลาย..."¹ ด้วยเหตุนี้เองหนังสือพิมพ์จึงได้เสนอแต่การเกิดเหตุ ส่วนผลในการลงโทษกลับไม่ปรากฏหรือ จะมีก็ล่าช้าหมดความสนใจของคนส่วนใหญ่ไปนานแล้ว

4. ในเรื่องเหตุบรรเทาโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ที่ให้ศาลใช้ดุลพินิจลดโทษได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ปรากฏว่าเมื่อจำเลยรับสารภาพศาลมักลดครึ่งเสมอมา จนคนส่วนใหญ่กล่าวกันว่า "รับสารภาพลดครึ่งราคา" แม้จะได้มีการเสนอแก้ไข หรือให้ยกเลิกจนมีการ สัมมนาจากผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมหลายฝ่าย เมื่อปี พ.ศ. 2512 ซึ่งในที่สุดได้ลงมติไม่มีการยกเลิกและไม่มีการแก้ไขมาตรา 78

¹ไว ทาพิพย์, "ไว ทาพิพย์ กะพริบที่นี้," ไทยรัฐ (5 พฤษภาคม 2525) :

นี้¹ นับเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่กระทำความคิดมีความหวังที่จะได้รับการลดหย่อนโทษจึงเกิดการเสี่ยงต่อการกระทำความคิด แม้อัตราโทษจะกำหนดไว้สูงเพียงใดก็ตาม

5. การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำความคิด ไม่มีการปฏิบัติกันอย่างจริงจัง โดยมีหลายฝ่ายหยิบยกปัญหานี้มาพิจารณา อบรม หรืออภิปรายกันหลายครั้ง แต่ผลที่ได้ก็คงเหมือนเดิม กล่าวคือแต่ละฝ่ายล้วนเห็นข้อบกพร่องที่ฝ่ายตนควรแก้ไข ไม่ว่าจะเป็ศาล อัยการ ราชทัณฑ์ ตำรวจ นักสังคมสงเคราะห์ นักหนังสือพิมพ์ หรือนักวิชาการ ฯลฯ เป็นต้น ภายหลังจากการอภิปรายหรือสัมมนาแล้วมิได้มีการปฏิบัติอย่างที่เสนอแนะไว้ หรือหากมีการปฏิบัติก็เพียงในระยะเวลาแรก ๆ ต่อจากนั้นมักขาดการเอาใจใส่ การกระทำความคิดหรืออาชญากรรมจึงทวีจำนวนสูงขึ้น

6. ทิศนคติของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไทยในเรื่องกฎหมายโดยเฉพาะอัตราโทษยังไม่ตรงกับความเป็นจริง คือบุคคลส่วนมากเชื่อว่าอัตราโทษจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถแกปัญหาการกระทำความคิดอย่างได้ผล แต่ความจริงไม่เป็นเช่นนั้น เพราะการกระทำความคิดเกิดจากปัจจัยหลายประการ ทั้งทางค่านิยม เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การมุ่งแก้ไขปัญหการกระทำความคิดด้วยการกำหนดอัตราโทษให้สูงขึ้นเท่ากับเป็นการแก้ไขปลายเหตุหรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าการแก้ไขปัญหาคั้งฐาน จึงไม่ได้ผลต่อการกระทำความคิดอย่างถาวร

7. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของประเทศไทย ยังไม่ดีพอ ปัญหาเรื่องปากท้องเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย ดังจะเห็นได้จากข้อมูลทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2524 อันเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ปรากฏว่ารายได้เฉลี่ยต่อบุคคลของคนไทยทั้งประเทศมีจำนวน

¹สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม, หน้า 1 - 11.

17,000 บาท ต่อคน¹ ซึ่งเมื่อคิดเฉลี่ยเป็นรายเดือนแล้ว คนไทยแต่ละคนจะมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 1,416.67 บาท เทียบกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น นับว่าฐานะทางเศรษฐกิจของคนไทยโดยเฉลี่ยยังไม่ดีขอ

8. พื้นฐานการศึกษาของคนไทยโดยเฉลี่ยไม่ดีพอ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2524 มีอัตราการไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 14.5 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ² นับว่าเป็นจำนวนที่มากพอควร ทำให้การศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายมีโอกาสน้อย ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิด บุคคลส่วนมากมักทราบจากสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์เป็นหลัก หรือไม่ก็ทราบจากบุคคลอื่นบอกกล่าวต่อ ๆ มา ย่อมเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับอัตราโทษและการกระทำความผิดที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

9. มีการกระทำความผิดบางประเภท ที่บุคคลผู้กระทำความผิดไม่สามารถควบคุมตนเองได้ เช่น บันดาลโทษ การกระทำที่ไร้สติ วิกลจริต หรือจากความกดดันทางสังคม ความผิดเหล่านี้ไม่อาจจะใช้อัตราโทษแก้ไขได้เลย

ข้อเสนอแนะ

1. การที่จะให้อัตราโทษมีผลต่อการกระทำความผิดนั้น ต้องมีสภาพบังคับใช้ของกฎหมายได้เด็ดขาดและแน่นอน ซึ่งต้องอาศัยประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมอันได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ เป็นหลัก เฉพาะอย่างยิ่งตำรวจ ถือว่าเป็นหน่วยงานแรกที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิด และประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่ามีผลสำคัญต่อการแก้ไขปัญหการกระทำความผิด ดังนั้นการเพิ่มประสิทธิภาพของตำรวจในทางความเด็ดขาดและความรวดเร็วในการจับกุม จะเป็นสิ่งที่แก้ไขการกระทำความผิดได้

2. พยายามหาวิธีการเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมได้มีการประสานงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์ ล้วนมีหน้าที่ตามขั้นตอนในการ

¹"พระบรมราชโองการ ประกาศเรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)," ราชกิจจานุเบกษา 98 (5 ตุลาคม 2522) : 7.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ถ้าทุกฝ่ายมีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันแล้ว ย่อมเกิดผลดีต่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมหรือการกระทำความผิด นอกจากนี้เพื่อให้การทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาประสานกันได้ดียิ่งขึ้น สมควรที่จะมีการจัดตั้งสถาบันอาชีวศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูล สถิติต่าง ๆ ตลอดจนวางแผนกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมให้กับหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

3. สำหรับเรื่องมาตรการของกระบวนการยุติธรรมในการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ควรกระทำโดยความรวดเร็วในเวลาที่เหมาะสมยังสนใจว่าผู้นั้นอยู่ และควรเสนอชาวการลงโทษโดยเฉพาะการประหารชีวิตตามที่เป็ความจริงให้มากกว่าเดิม ทั้งนี้เพื่อเป็นการประกาศให้สังคมได้รู้ถึงผลแห่งการกระทำและพฤติกรรมที่ไม่ควรกระทำ อันจะก่อให้เกิดการเข็ดหลาบไม่มีใครกล้าประกอบความผิดเช่นเดียวกันนี้อีก

4. กรณีของเหตุบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 ควรมีการใช้ดุลพินิจด้วยความระมัดระวัง มิใช่ลดครึ่งเสมอไป จึงจะเกิดความเป็นธรรม และป้องกันการกระทำความผิดอย่างได้ผล

5. การให้ข้อเสนอแนะและการยอมรับหลักการใด ๆ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการกระทำความผิด ควรได้มีการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง จะเป็นทางให้สภาพบังคับของกฎหมายและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้อัศวราโทษสามารถใช้อย่างการกระทำความผิดได้

6. ควรแก้ไขทัศนคติของประชาชนให้เกิดความเห็นที่ถูกต้องต่ออัศวราโทษและความสัมพันธ์ของการกระทำความผิด โดยให้การศึกษาทางด้านกฎหมายอาญา มีการใช้สื่อมวลชนให้เกิดประโยชน์ เฉพาะหนังสือพิมพ์ควรเสนอข่าวทั้งที่เกิดขึ้นและผลการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรมด้วย มิใช่พาดหัวข่าวแต่การเกิดเหตุเพื่อผลทางการค้าเท่านั้น นอกจากนี้รัฐควรใช้วิทยุและโทรทัศน์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายให้กว้างขวาง เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสรู้กฎหมายสมกับคำกล่าวที่ว่า "บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายเพื่อให้พ้นจากความรับผิดชอบทางอาญาไม่ได้...ฯ"¹

¹ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 64

7. รัฐต้องแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจอย่างจริงจังและให้ไค้ผล เพราะถ้าประเทศใดมีระบบเศรษฐกิจดี ปัญหาปากท้องของประชาชนย่อมหมดไป การแก่งแย่งเพื่อต้องการปัจจัยทางเงินตราจะลดลง ซึ่งทำให้การกระทำคามดิคลดลงได้ โดยไม่ต้องอาศัยการเพิ่มอัตราโทษแต่อย่างใด เช่น ส่งเสริมให้มีการสร้างงานแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ยกเว้นรายได้อของบุคคลที่มีรายได้อต่ำให้สูงขึ้นจนไม่ห่างจากบุคคลที่มีฐานะดีมากนัก มีมาตรการควบคุมเกี่ยวกับการจ้างแรงงานให้เกิดความเป็นธรรม และควรมีการประกันสังคมด้วย

8. ในปัญหาการศึกษาค้นคว้า รัฐต้องเร่งจัดการศึกษาให้พ้อกับความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ ควรจัดให้เปล่าและทั่วถึงทุกท้องถิ่น รวมทั้งมีการเสริมความรู้ตามกฎหมายในบทเรียนเท่าที่ฟังกระทำได้อ เพื่อประชาชนจะได้เข้าใจถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เฉพาะอย่างยิ่งควรเข้าใจว่าการกระทำใดเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา นอกจากนี้ควรสร้างทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนบ้านและบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่มป้องกันการทำคามดิคหรืออาชญากรรมในท้องถิ่นของตนเองด้วย

9. สำหรับผู้กระทำคามดิคที่ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ในกรณีนี้ศาลโทษะนั้นเป็นเรื่องปัญหาทางสังคมที่เกิดจากขาดการควบคุมอารมณ์และสภาพแวดล้อมเป็นหลัก ดังนั้นการแก้ไขปัญหาค่าคามดิคเพราะเหตุนี้ จึงควรให้การศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมช่วยแก้ไข โดยมีกรอบทางศีลธรรมจรรยาเพื่อรู้จักการควบคุมอารมณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ส่วนกรณีของคนวิกลจริตต้องใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยการคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล¹ และเป็นหน้าที่ของจิตแพทย์เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเยียวยารักษา นอกจากนี้นักสังคมสงเคราะห์และผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลวิกลจริตก็มีส่วนร่วมแก้ปัญหานี้ได้ไม่น้อย โดยการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับสุขภาพจิตของบุคคลที่มีปัญหาเหล่านี้

¹ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 39 และมาตรา 48

อนึ่ง ยังมีปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่ง คือการเมืองหรือระบอบการปกครอง ประเทศ นับว่ามีผลต่อการกระทำความคิดด้วยตามข้อมูลที่ได้นำเสนอมาแล้ว (ในบทที่ 3) ดังนั้น การให้การเมืองเข้ามาแก้ไขปัญหาการกระทำความคิด จึงต้องอาศัยความเด็ดขาดของรัฐบาล ความมีเสถียรภาพ และความเป็นประชาธิปไตยที่พอเหมาะแก่สถานการณ์

จากบทสรุป ปัญหา และข้อเสนอแนะที่กล่าวมาแล้ว จะพบว่าอัตรากำลังเพียงประการเดียว ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการกระทำความคิดได้ เพราะการกระทำความคิดเกิดมาจากปัจจัยหลายประการ ฉะนั้นการที่จะกำหนดอัตรากำลังให้สามารถยับยั้งหรือสัมพันธ์กับการกระทำความคิดได้ จึงต้องอาศัยประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม สภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เข้ามามีส่วนช่วยไปพร้อม ๆ กันด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย